Els contes clàssics, llavors de ciència en les nostres vides

written by Ramón Flecha | 9 d'August de 2023

Alfonso Rodríguez, de Mèxic, va establir una meravellosa relació entre el llibre de literatura que estava llegint i el llibre d'assaig que acabava de llegir i debatre. En el relat dels tres ancians de les "Mil i una nits", un és extraordinàriament bo amb els seus dos germans. Més o menys conviuen, fins que apareix una dona atractiva que tria al bo i això sí que ja no ho poden resistir i tiren als dos amants a la mar. En la societat dialògica es desenvolupa el concepte de gelosia ètica que tenen la màxima intensitat quan la persona que triomfa més i resulta més atractiva és també la més bona.

Per ser l'autor del llibre i del concepte, les paraules d'Alfonso m'han generat una intensa comunicació interna sobre la relació entre la meua creativitat científica i les narratives que he gaudit al llarg de la meua vida. El meu autoconcepte és d'una persona amb una gran creativitat intel·lectual però també sé que li ho dec tot a les altres persones, incloses les que van escriure els millors llibres de literatura de la humanitat.

Hauria sabut crear el concepte de gelosia ètica si no haguera llegit i escoltat contes de les "Mil i una nits"

des de la més tendra infància? La meua resposta és que no. Quan vaig crear este concepte no vaig pensar conscientment en relats com el dels tres ancians, sinó en altres situacions de la societat actual. Però hauria tingut eixa mirada cap a eixes situacions sense les narracions prèvies? La meua resposta és, de nou, que no.

Espere que cap postmodern o deconstruccionista s'alegre en malinterpretar el que acaba de llegir; estic dient el contrari de personatges com Derrida, no tinc ni la menor intenció de desconstruir res, el que em motiva és el contrari: construir. Per a Derrida, la ciència és una narrativa més, amb la qual cosa intenta inútilment destruir ambdues, les ciències i les narratives. El conte dels tres ancians és una narrativa, no fa una explicació històrica, científica d'una realitat. El concepte de gelosia ètica explica la realitat de manera científica, susceptible de refutació amb nous arguments i evidències.

Va dir García Lorca que "*El hombre se acerca por medio de la poesía con más rapidez al filo donde el filósofo y el matemático vuelven la espalda en silencio*". He creat i crearé rellevants conceptes intel·lectuals i científics que no hauria aconseguit crear si abans els contes clàssics no m'hagueren portat fins a la mateixa font d'on naixen. Només arribar a visitar als meus fills i la meua enamorada a Cambridge, he vist un llibre de "La Ilíada" en la tauleta del llit del xicotet. Veníem de vore "Romeo i Julieta" als jardins del *King's College*. Eixes narratives i els llibres científics no sumen els seus efectes, els multipliquen.